

Dispvtaones Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Qvibus Vniversa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalae, 1644

Sect. 6. Conclusio præcedentium & maior confirmatio veritatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

non possit duci globus : & ita posse duci alium alio maiorem sine fine, ac sine villo ultimo, & maximo, adæquante immensitatem.

39.
Octavum
argumen-
tum.

Opponunt octavo: Omnis collectio omnium partium includit finem & terminam. Ergo nulla est infinita. Ex. gr. supponamus mundum conservandum in æternum : & aliquem hinc inferre infinitos esse dies futuros, & Deum videre omnes futuros collectivè. Contra eum sic arguuntur: Quotiescunque aliqua sunt eo ordine, vt vnum sit post aliud immediatè: si ab vno certo sumatur tota collectio sequentium: sumi debet aliquid, extra quod nihil illorum sit. Sed hoc fieri nequit sine fine. Ergo sumetur finis. Probatur Minor: quia sumitur aliquid, extra quod nihil aliud erit rei. Non enim aliter sumetur collectio, quam sumendo singula in ea contenta. Sed hinc colligendo versus futurum, nihil est extra quod non sit aliud futurum, nisi dicitur vltimum futurum: ergo datur vltimum futurum. Et certè, inquit, evidens est, cum ea collectio omnia ordine contineat, vnum post aliud immediatè, si tota sumatur, debere sumi aliquid vltimum. Quod dicere est hæreticum. Nam talis dies vltima terminaret Dei durationem. Et quandoquidem futura esset, aliquando verum est dicere, diuina durationi superest vna hora quadrans. Item, inquit, si esset aliqua collectio omnium dierum possibilem futurorum, & Deus vellet conservare mundum in perpetuum, ita vt non solum quælibet dies esset futura distributivè: sed etiam omnes collectivè, siue tota collectio: aliquando verum esset dicere, Tota collectio est præterita. Quod hæreticum est. Probatur. Quia de quocunque futuro verum est aliquando dicere, est aut fuit. Sed illa collectio esset futura. Ergo &c. Item, si esset illa collectio futurorum dierum infinita possibilis, & clauderetur terminis. Hoc autem implicat in terminis: ergo &c. Probatur sequela. Nam quod plus aliquid distat ab aliquo termino extenditur: eò aliqua pars eius magis distat ab illo termino. Sed ea collectio extenditur infinite supra diem hodiernum: ergo esset aliqua dies futura infinite distans ab hodierna. Et ita infinitum clauderetur terminis, hodierna nempe die, & illa alia infinite distante.

40.
Refellitur.

Respondeo primò, hoc argumentum, æquè ac superiora, procedere ex mala imaginatione & ignorantia naturæ infiniti, in quo nihil est vltimum, & in quo illatio non valet à toto collectivè ad singula distributivè, vt iam sæpè monuimus. Itaque in forma, nego primum antecedens, & sequelam maioris secundi argumenti, ob rationem redditam supra num. 22. in solutione secundæ objectionis. Neque est evidens, sed evidenter falsum, quod si sumatur tota

collectio infinita ordinatorum, debeat sumi aliquid eius vltimum. Nam est infinita, non habet vltimum, sed plura & plura sine fine. Ad alteram instantiam, nego sequelam. Nimirum, scire verum aliquando dicere, Tota collectio dierum futurorum sine fine est præterita. Ad cuius probationem, Respondeo, de quocunque futuro verum esse aliquando dicere quod est, eo modo quo est. Collectio autem infinita dierum sine fine futurorum, ita est successivè, vt semper aliquid illius futurum supersit. Quare de illa non aliter verum est dicere quod sit. Ad tertiam instantiam, patet responsio ex dictis numero 35. in solutione septimæ objectionis, cum qua ista coincidit.

41.
Respon-
dit contra
Dei æter-
nitatem.

Addo rotam hanc objectionem æquè pugnare contra Dei æternitatem. Est enim de fide Deum fuisse ab æterno. Fuit autem non distributivè tantum hoc, aut illo, aut aliquo sæculo: sed collectivè hoc, & illud, & quovis alio, tota æternitate à parte ante præterito virtualiter, & æquivalenter, per extensionem durationis diuine, correspondentem quantum est ex se, & æquivalentem infinitis diebus, mensibus, annis, & sæculis, quæ huc usque omnia collectivè præterissent, si motus celorum ab æterno fuisset. Sicut etiam Deus durabit in æternum, & regnabit per omnia sæcula, quæ alia aliis sine fine succederent, si motus celorum duraret in æternum, quod non est impossibile. Iam ergo applicent illis collectionibus æternæ durationis diuine argumenta supra facta contra collectionem dierum possibilem, & videant eadem vi concludant, si quid valent, contra æternitatem Dei, ad probandum dari in illa primum & vltimum, eiusque infinitatem claudi duobus terminis: ac contra collectionem dierum possibilem, ad probandum, eam suppositâ, dari vltimum diem in collectione omnium dierum possibilem futurorum, & totam collectionem fore aliquando præteritam, ac denique claudi duobus terminis infinite distantibus.

SECTIO VI.

Conclusio præcedentium, & maior confirmatio veræ sententiæ.

42.
Sententiæ
contra
imperium
dei argu-
ta.

EX his omnibus liquet verum esse quod diximus initio sectionis quartæ, argumenta Nominalium contra possibilem collectionem, desumpta ab incommodo vel ab impossibili, quicquid habeant difficultatis propter naturam infiniti, ingenii finitis incognitam, æquè apertè pugnare contra dogmata certâ fide tenenda: nimirum

qua contra Dei infinitudinem, immensitatem, & aternitatem: addo & contra Dei cognitionem, vt mox patebit. Nam immensas diuina actualis aequiualeat globis, palmis, lineis, numeris, vel unitatibus rerum corporearum infinitis: eique secundum hanc aequiualentiam applicari possunt, quæcunque illi obijciunt de magnitudine pedali, primùm sumpta, postea bipedali, & sic in infinitum: deque globis, lineis, unitatibus, & numeris rerum corporearum infinitis. Aternitas verò aequiualeat multitudini dierum infinita cum continua successione: cui applicari possunt, quæcunque ipsi opponunt contra dierum futurorum possibilitatem infinitam collectionem, & contra vozem, omne, applicatam aternitati, quam tamen Scriptura, Patres, & Ecclesia, sapius illi applicant, cum aiunt Deum viuere & regnare per omnia secula. Deus enim non regnabit tantum per aliquam secula: sed per hæc & illa, & quæuis alia, quod est regnare per omnia collectiue, siue sine tamen collectionis & durationis.

43.
Deus cognoscit infinita collectiue.

Quod autem attinet ad Dei cognitionem: vel nulla collectiue cognoscit Deus, vel infinita. Primum est absurdum: quandoquidem creaturæ ipsæ multa cognoscunt collectiue. Secundum probatur: quia quod potentia cognoscitua maior est, eò plura collectiue cognoscit, aut cognoscere potest, vt patet in angelis, qui quo sunt nobiliores, & intelligentiores: eò habent species & cognitiones ampliores & vniuersaliores, id est, plura simul distinctè complectentes. Atqui potentia cognoscendi diuina infinitè maior est quæuis creaturæ: Ergo &c. Deinde, nullus certus terminus assignari potest eorum quæ Deus collectiue cognoscit. Ergo cognoscit plura sine termino, & sine fine. Ergo infinita. Quæ enim multa sunt, & carent sine multitudinis, infinita sunt in multitudine. Probatur antecedens. Nam quot v. g. damnatorum cogitationes futuras nouit Deus collectiue, aut quot possibilita? Certè non mille, non centum millia, nec vllus alius est terminus eorum, quæ cognoscit collectiue, vltra quem non plura cognoscat. Ergo in collectione eorum quæ cognoscit, nullus est terminus. Tertio, euident est eum qui plura sumit, vel cognoscit, & nullum relinquit: sumere omnia. Quid enim aliud est dicere, omnia, quam dicere multa, nullo excluso, vel relicto? Nam sumit hoc, & illud, & quoduis aliud. Atqui Deus ita cognoscit possibilita, vt nullum sit extra eius cognitionem: nullum reliquat incognitum: sed cognoscat hoc, & illud, & quoduis aliud, idque simul & semel, cognitione non magis vnum quam aliud attingente; nec magis mille, quam centum millia, & quæuis alia obiecta complectente: ergo cognos-

Deus cognoscit omnia possibilita collectiue.

cit omnia collectiue, quantumuis infinita. Quare qui nihil non sumit, & nihil relinquit extra, eius quod assumit, totum sumit. Totum enim ex Aristotele supra citato numero 19. & fatentibus aduersariis est illud, cui nihil deest: vel, cuius nihil est extra. Atqui Deus sua cognitione nullum possibile non sumit, nec quoduis possibile est extra possibilita à Deo cognita: ergo Deus nouit totum id quod est possibile: & de obiecto diuina cognitionis, prout attingit possibilita, verè dici potest, quod sit totum id quod est possibile, siue omne possibile. Et hæc argumenta magis vrgent aduersarios, qui Dei cognitionem ne quidem ratione in plures distinguunt.

Quintò denique idem patet ex regulis aequipollentiarum, quas tradunt dialectici, quasque admittunt aduersarij. Quarum vna est huiusmodi, *Nonnullus, quidam: sed nullus non, valet omnis.* Ex qua sic arguuntur: Qui nullum possibile non cognoscit, cognoscit omne possibile: quia nullum non, & omne aequiualent. Sed Deus nullum possibile non cognoscit: ergo Deus cognoscit omne possibile. Neque respondeant cognoscere omne distributiue, non collectiue. Contra enim sic insto: Qui vnumquodque cognoscit simul cum alijs, & nullum penitus non cognoscit simul & semel, cognoscit omne collectiue: hoc enim omnia colligere in sua cognitione. Sed Deus ita cognoscit possibilita: ergo cognoscit omnia collectiue. Item, qui cognoscit singula, nullo excepto, distributa per copulam, & est, qui cognoscit hoc, & illud, & quodlibet aliud simul & semel, cognoscit omnia collectiue. Nam illa distributio, seu descensus copulatiuus per singula nullo excepto, aequiualeat vniuersali omne collectiue, vt docent dialectici, cum agunt de descensu propositionis vniuersalis. Atqui cognitio diuina ita se habet respectu possibilitum, vt cognoscat hoc & illud & quodlibet aliud, idque simul & semel: ergo cognoscit omnia collectiue. Quare sententia aduersariorum repugnat primis principijs Dialecticæ.

44.

Et hæcenus de Deo in vno, ad maiorem eius gloriam, dictum fuit. Nam quæ de beatitudine Dei addit S. Thomas quæst. 26. quod scilicet Deus sit maxime & perfectissime beatus: quia est perfectissima natura intellectualis, cuius est cognoscere suam sufficientiam in bono quod habet. Sitque beatus secundum intellectum: quia id quod est perfectissimum in quacunque intellectuali natura, est intellectualis operatio: vnde cuiuslibet nature intellectualis creata beatitudo consistit in intelligendo. Sit etiam beatitudo, non formalis, sed obiectiua, reliquorum Beatorum: quia ex hoc solo est aliquis beatus, quod Deum intelligit: secundum illud Augusti, lib. 5.

45.
De beatitudine Dei.

INO
S
par

Confess. cap. 4. *Beatus est qui se nouit, etiam si alia ignoret.* Ac denique quoddam continent eminenter in sua beatitudine quicquid est desiderabile in quacunque felicitate. Cum de contemplatiua felicitate habeat continuam & certissimam contemplationem sui, & aliorum omnium. De actiua vero, gubernationem totius uniuersi. Et de terrena, felicitate quae consistit in uoluntate, diuitiis, potestate, dignitate, & fama, secundum Boetium; habeat gaudium de se & omnibus aliis, pro delectatione: pro diuitiis omnimodam, sufficientiam, quam diuitiae promittunt; pro

Boet. lib. 3. de consolat.

potestate, omnipotentiam: pro dignitate, omnium regimen: pro fama, admirationem totius creaturae. Haec, inquam, omnia partim sunt in textu perspicua, & facillime partim, si quid habent difficultatis, in tractatum de Beatitudine Teiicienda sunt. Sequitur ut de ineffabili Trinitatis mysterio dicere aggrediamur: quae est secunda generalis Dei consideratio, proposita à D. Thoma quaest. 2. in prooemio, & ab eodem septemdecim quaestionibus declarata, quoad supremum illud, arcanissimumque mysterium reuelationibus diuinis, & deductis ratiocinationibus declarari potest.

